

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrasats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

'JULI' GROS

Aixerit artista,
un dels que més sab
de pintá ab soltura
quadros populars.
En totes sas obras
hi ha elegancia y sal
y un perfúm notable
de realitat.

CRÓNICA

Ja casi se 'n havia perdut lo recort.

La última execució capital efectuada a Barcelona se remontava al mes de Juny de 1875... com si diguessen a 17 anys enrera. No diré qu' en 17 anys se renovi una generació; pero sí que molts dels que a las horas vivian, avuy son a fer malvas, axís com moltíssims que a las horas eran nens, avuy son homes fets.

De manera que l' tetrach spectacle de la execució de un reo disposat pèl demati del dissapte se oferia per moltíssims habitants de Barcelona, com una verdadera novetat.

Estém, per fortuna, molt llunyans dels temps aquells en que la forca ó l' cadafalch s' alsavan pèl cap baix una vegada cada trimestre; molt llunyans dels temps ominosos del caparrut Compte d' Espanya, que penjava als ciutadans ab la mateixa tranquil·litat ab que qualsevol pagès penja 'ls rahims a las vigas de la golfia... Y no obstant, la pena de mort subsisteix encare y 's presenta al públic rodejada de tot l' aparat sinistre y grotesch al mateix temps, qu' en aquells dias de ominosa memoria.

Se practica menos, es cert; pero es cert aixís mateix, a lo menos per lo que respecta a Espanya, que no s' ha adelantat un pas en lo camí del progrés.

A Inglaterra las execucions capitals realitzadas per medi de la extrangulació s' efectúan a porta tancada, dintre de las presons. Tot lo més que se li ensenya al públic es una bandera negra, indicantse al enarbolarla que l' reo ha deixat d' existir.

Als Estats Units s' emplea l' electricitat per despatxar als reos, verificantse també l' operació en l' interior de las presons. Allá poden dir al menos que han sabut aplicar al art de matar, los últims avenços de la ciencia.

Per lo que respecta a Fransa l' espectacle té lloch en la plassa pública; pero de bon mati, sense anuncis previs, cuyta corrents, com qui fa una mala cosa. Apenas lo cap del reo cau dintre de la panera de serraduras, lo cadáver es retirat, la guillotina es desmontada, lo rastre de la execució desapareix... Una hora després ningú diria qu' en aquell siti hagués ocorregut res de particular.

En cambi aquí a Espanya...

¿Saben que l' Lleó espanyol en aquests cassos se 'm figura un gat jugant ab la rata, no sols avants de matarla, sino fins després de morta?...
¡Es horrible!

¡Quants anuncis avants de la execució! ¡Quánt bombol!... Quina manera d' excitar la curiositat mal sana de la multitut!

Vintiquatre horas avants d' executarse la sentència, l' reo es posat en capella. Se l' condemna a sufrir vintiquatre horas de cruel martiri. Portat directament al pal moriria l' infelís massa depressa, sense agonia; es precis, donchs, crearli una agonia artificial. Y 's fa tot lo necessari perque la passi.

Al colocarlo encadenat de peus y mans, davant d' un altar, en lo qual com un contrasentit, s' hi destaca la imatge de Jesucrist, Déu de bondat y misericordia, se li diu:

—Mira, noy; tens per davant vintiquatre horas de vida justas y cabals: ni una més, ni una menos. Entreteinte a contarlas. Ja n' ha passat una: te 'n quedan vintitres. Ja n' han passat dugas, tres, quatre... vintidugas, vintiana, vint... Ves restant.

Veritat es que la tortura que implica aqueixa resta, procuran mitigarli de mil maneras, ab entreteiments los més variats que pogan imaginarse.

Desde l' curiós que a cada instant li pren lo pols y anota 'ls esbatechs que li dona, fins al capellá que intenta reconciliarlo ab Déu, parlantli de la ditxa que li espera a l' altra vida, si mor' arrepenit; desde la mare l' germá ó l' parent que acuden a veure l' per darrera vegada, donant lloch a las escenas més desgarradoras, fins al confrare de la Sanch, al germá de la Pau y la Caritat ó l' individu de la Misericordia, que no se separan del seu costat, disposats a donarli tots los gustos—(menos un: lo gust de no morir), calculin vostés mateixos si tindrà ben ocupat aquell plasso de 24 horas que avants de morir se li otorga.

¡Quántas sensacions fortes! ¡Quinas emocions més terribles! ¡Quins tormentos més aguts!...

Si l' reo tingues una calma totalment impossible en semblants moments, no sé si riuria ó arribaria a indignarse de moltes de las cosas que li passen.

Al veure la sollicitud ab que l' atenen los individuos de certas confrarias; al veure 'ls requisits manducatoris que li preparan; al contemplar la tassa de plata ab que li serveixen la sopeta de caldo, si tingués calma, exclamaria:

—Pero senyors, ¿qué 'n trech jo de totes aquestas atencions? Si quan era un pobre, un miserable, un sér desesperat, sense una pesseta, victima dels vicis y de las malas passions; si quan no havia comés encare l' crim que m' ha portat a la capella, hagués acudit a algú de vostés, en demanda de un parell de duros per menjar ó per divertirme, diguin, senyors, ab franquesa, ¿me 'ls haurian donat ó se m' haurian tret del davant ab una puntada de peu?...

Verdaderament, lo que 's fa ab lo reo en tan tristos moments, es lo que 's fa ab lo gall-d' indi, en vigíllas de Nadal: se li dona la nou per engreixarlo.

¿Y son sempre—pregunto—la compassió, la pietat, la misericordia, 'ls sentiments que impulsan a tots aquells confreres a assistir a la capella coooperant a l' agonia del pobre reo?... ¿Son tots los que allí acuden verdaders germans de la Pau y la Caritat ó germans de la Pau y la Curiositat?

La curiositat, sens dupte, será l' móvil que guiará a molts d' ells a disfrutar dels preliminars, plens de emoció, del espectacle que 's prepara. L' assistència a la capella será per molts d' ells una especie de anticipo de la execució que ha de realitzar-se l' dia següent.

—¡No digui aixó!...—exclamará algun d' aquests confreres—jo cada vegada que hi vaig m' emocio-no y m' faig uns grans tips de plorar.

—Pot molt ben ser—li respondré—pero també plorará quan assisteix al teatro a veure un drama fort... Y no obstant, hi torna: senyal segura que hi disfruta. D' altra manera no hi tornaria. L' home no disfruta sols rihent; disfruta també emocionantse.

Lo que si pot assegurar-se que qui no disfruta gens ni mica es lo pobre reo al veurer's entregat a personas extranyas, qual cara no havia vist may. Y a fe que han de xocarli molt aquelles caras sanitosas, plenas de vida, en las quals s' hi transparenta la ditxa y l' benestar, viu contrast ab la seva cara abatuda y macilenta. ¿Están serenas aquelles caras? ¡Vaya una tranquil·litat!... ¿Están afectadas? ¡Vaya una manera d' encomenarme l' desconsoll!... ¿No tinch encare prou penas, que hajan de venir sense que jo 'ls demani per res, a renovarlas?

* * *

En tant corre pels carrers de la ciutat una tanda d'escolans de tots colors, campaneta en mà, en aparença demanant caritat pel reo; en realitat anunciant l'execució, pera coneixement de aquelles persones que no acostuman a llegir periódichs.

Lo butxi es a la presó, perque no s'escapi y no quedí l'espectacle sense realisar.

La confraria de la Misericordia encomana la caixa y notifica al reo que s'encarregará de enterrarlo de franch. ¡Un'altra burxada!...

A la nit se construeix lo patibul. Desde la capella pot sentir lo reo l soroll esgarriós de las martelladas.

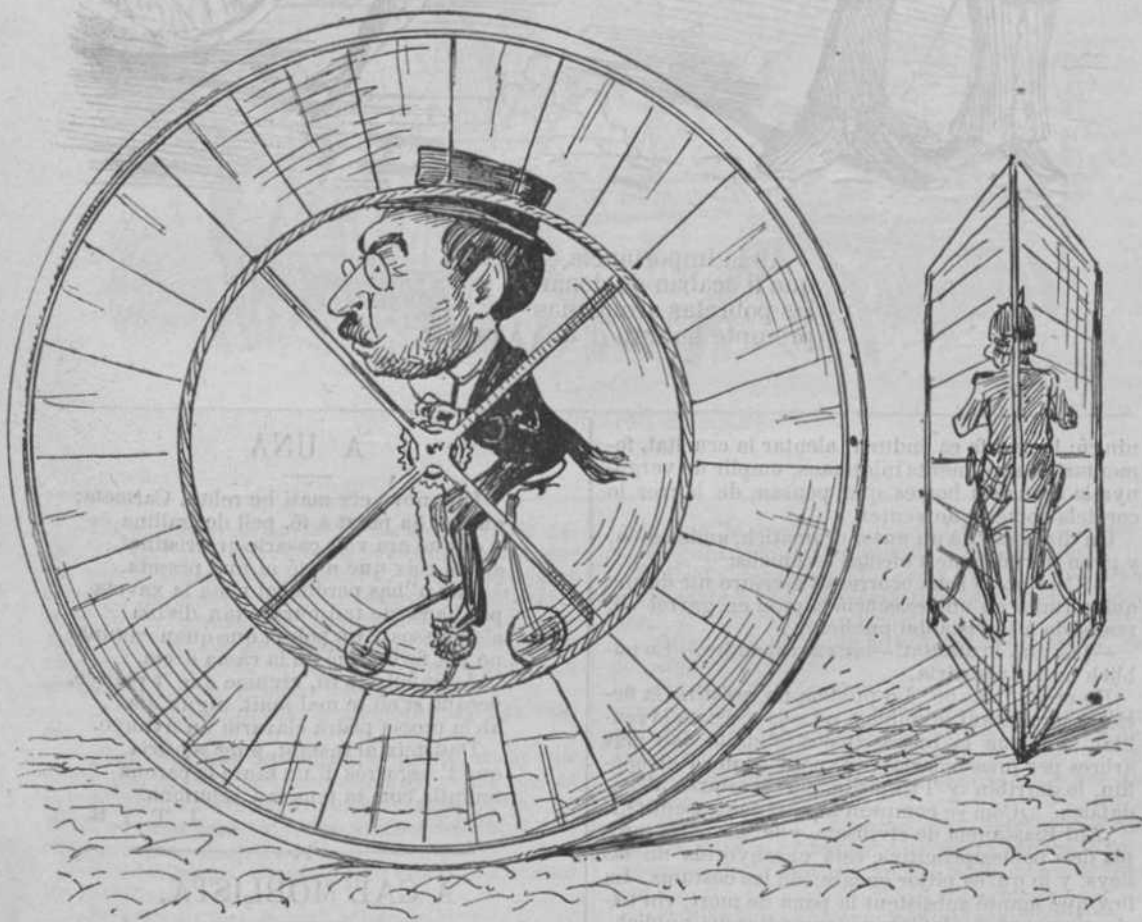
Ab la llum del demati van realisantse 'ls últims preparatius. Per fi l butxi demana perdó a la víctima, y un cop obtingut, lo lliga, l'agarrota; li vesteix la hoga, últim recort dels temps inquisitorials, y mentres la multitud bull y s'encrespa al entorn del cadafalch, compareix una professó de curullas, un batalló de soldats, tota la comparsa necesaria per realisar l'espectacle horrendo...

Lo reo ni's pot tenir... Faguantan perque no cayga... avansa arrossegant los peus com un cos mort... a pes de brassos lo puján al patibul... lo fan seure... Si com va succehir ab en Mompart no li arriba l coll a l'argolla, fan tornar lo a alsar y li posan al assiento una manta doblegada perque mori ab tota comoditat... l'estacan be... li tapan la cara ab un mocador negre... los capellans remugan un Credo... y avants de acabar lo, l butxi maniobra, lo cos del reo fa una extremitat, un cargolament esgarriós... ¡Llestos!... La justicia humana está completa...

Pero, no: no encare. Es precis que aquell cadáver amoratat, deformat, asquerós, horrible, permaneixi allí exposat fins un' hora avants de pondres lo sol... Los que no han pogut veure al reo quan moria, es necessari que gosin veyentlo mort... No sembla sino que la ley que tal disposa, tingui la intenció deliberada de que 'ls espanyols crihin ulls de poll al cor... Com mes dur siga l cor dels espanyols, mes gran y mes felis la nació.

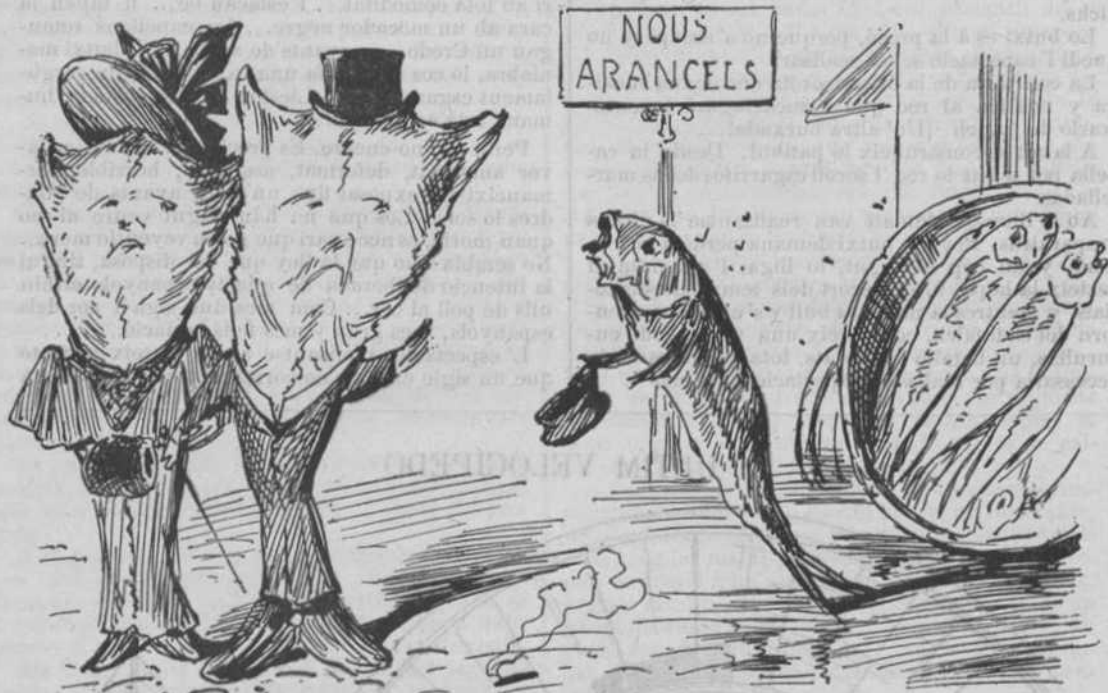
L'espectacle, realisantse ab lo mateix aparato que un sigle enrera, no corretteix, no moralisa a

L' ULTIM VELOCÍPEDO

Aparato d' una roda:
cómodo y félix invent,
dins del qual los homes nanos
hi cabrán perfectament.

LA PUJA DEL BACALLÀ

Ab la importancia excessiva
que li acaban de donar,
las pobretas arengadas
prompte haurán d'anà á captar.

ningú: lo que fa es endurir, alentar la crueltat, fomentar los sentiments inhumans, omplir de vergonya la cara dels homes que pensan, de horror lo cor dels homes que senten.

Un dia li deya á un autor dramàtic, amic meu, y gran partidari dels efectes escènics:

—¿Cóm no se li ha ocorregut escriure un drama que termini ab una execució capital en garrot vil, realisada á la vista del públich?...

—¡Es una brutalitat!—me va respondre.—Lo públich no ho resistiria.

Ho crech molt be. Lo públich no resistiria la ficció; y no obstant lo públich no sols resisteix la realitat, sino que la busca ansiós, s'enfila dalt dels arbres per presenciaria, s'exposa á que l'atropellin, lo derribin y 'l trepitjin per acostarse al cadafalch.... ¿Cóm se comprén aquest centrasentit?...

¡Ah! Blassonem de civilisats, y la barbarie propia dels pobles primitius, está ensenyorida de las lleys, y lo qu' es pitjor encare, de las costums. La ley que manté subsistent la pena de mort, viu exclusivament de la insana curiositat del públich. Aquest li encomana calor vital. Lo dia que al espectacle de una execució capital no hi assistis ningú, la pena de mort moriria.

Moriria asfixiada.

P. DEL O.

A UNA

Una nova eix matí he rebut, Carmeta;
que m' ha posat á fé, pell de gallina
y es que ara vols casarte ¡reeristina!
ab un coix que no té ni una pesseta.

Qué n' has perdut tal volta la xaveta
per llansarte tan pura y tan divina
als brassos d' un pobret que quan camina.
no pot ferho sinó ab la cama dreta.

Ay infelis de tú, creume que 't planyo,
perque si ell te mal jenit, algún dia
ab la crosca podrà clavarte un nyanyo.

Desisteix al instant, puig sentiria
que t' esgarrés d' un tanto la carona
tenintla com la tens tan rebufona.

J. T. Y R.

A CAL MOBLISTA.

—¡Ave Maria purissima!

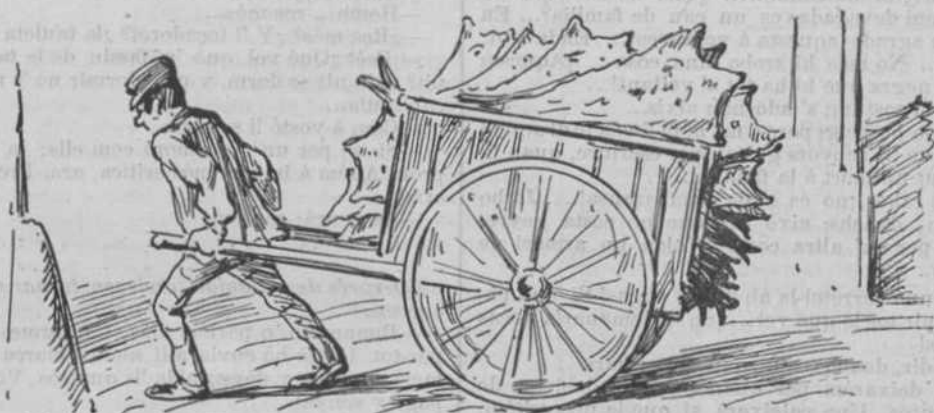
—¡Sens pecadu concebida!.... Endavant.

—Entra, noya.... ¡Y tú també, home!.... ¿qué fas aquí? Tan mateix tú ets lo qui pagas....

—Vostés dirán que se 'ls ofereix.

Mompant

¡LO QUE VA DE AYER Á HOY!

Avants, quan lo transportavan,
lo duyan en carretó.

Ara 'l portarán en cotxe
com si fós un regidó.

—Un mobiliari de noviatje. La méva filla 's casa... ¿y ara? ¿per qué 't tapas la cara? ¿que 't pensas que 'l casarse es cap pecat?... 'S casa ab aquest minyó... es fadri lampista, no 's figuri... ¡Bó! ¿també 't tornas vermell tú? Apuradament, jo ja ho veig; com qu' ells encara no s' han casat may, 's creuen que aixó es qui sab qué. Fossin com una servidora, que m' hi casat tres vegadas...

—¡Ah! Sí que, donchs, deu tenerhi práctica vosté...

—¿Qué diu? Més de lo que 's figura. Avuy per demá que la noya 'm quedi viuda, ja veurá com al cap de dos mesos torno á tenirla casada... ¡Bé, no fassis aquesta cara tú! Aixó no més ha sigut una comparació...

—Bueno: tenim, donchs, que vostés necessitan un mobiliari complet...

—Sí, senyor; fort, bonich y barato.

—Comensém per lo principal...

—Lo principal es lo llit... Vina tú, Sió. En aquest punt tú has de tenir la perfecta, porque 'l llit es de la dona.

—¿Qué 'ls sembla d' aquest? Un llit á la inglese, elegant, ben treballat y de caoba legitima.

—¡Psé!... No está mal... pero, ¿vol dir que aixó es tot caoba? Miri que 'ls ebanistas son uns pácarrus...

—Quan jo li dich que aquest llit es de caoba, ja pot pujarhi de peus...

—No n' hi ha necessitat... l' embrutariam... Bé... ¿qué hi dius tú, noya? Sembla que no gosis á piular... Y no 's pensi, á casa enrahona més que una calandria... Digas, ¿t' agrada?... Bueno... si tú 'l trobas bonich, jo també... Y ¿quánt val? Ara no 'ns conñi...

—No tinga pór... Aixó del preu, deixémho corre per ara. Mirém lo demés; devegadas segons la importancia de la compra, un ne fa de més ó de menos...

—Taula de menjador... aquesta sembla bonica...

—Ja pot dirho: noguera tot' ella. Es una taula de confiansa.

—¿Qu' es de las que s' estiran y s' arronsan?

—No, senyora... Si la vol d' aquellas, també 'n

tinch; pero tractantse d' un matrimoni, 'm sembla que ab aquesta...

—Oh! ¡un matrimoni!... ¿Qué no sab que un matrimoni devegadas es un cau de familia?... En fi... ¿us agrada aquesta a vosaltres?... Endavant, donchs... No més hi trobo una cosa... ¡Aquesta ratlleta negra que hi ha tot al voltant!...

—Es la costum; s' adornan aixís...

—Sí, ja ho veig; pero a mi 'm fa l' efecte d' aquell paper que 'ls senyors gastan per escriure, quan hi ha hagut un mort a la familia...

—¡Té rahó! ¡no es mala comparansa!... Ja ho traurém, donchs; aixó ray que no costa gayre. ¿Aném per un' altra cosa? ¿Volen un armari de mirall?...

—¡Y una carretel·la ab dugas eugas! Si una pogués tenir tot lo que vol... ¡no 'n demanaria pocas de cosas!

—Es dir, donchs, que aixó del armari...

—Ho deixarém per quan pluguin dobles de cinch duros. Una caleixera sí que la necessitem; que sigui ben revinguda, porque ara se 'n fan unas que semblan de paper de fumar... y dispensi la expressió.

—Veji qué me 'n diu d' aquesta...

—Sí... com a ben hetxurada... pero ¿vol dir que no es massa baladina?... Y aquests dibuixos... no sé... la veritat... ¿sab qué son tots aquests guarniments? Caus de pols... Una ha d' estar tot lo dia, zich, zich... fregantlo ab un drapet, com si netejés la custodia de la Catedral.

—No ho cregui... y además totas se fan d' aquesta manera. Avuy una caleixera llisa, sense adornos, ningú la voldria.

—¡Oh! ¡Sense adornos!... La primera vegada que una servidora 'm vaig casar, vaig comprar una... es dir, va comprármela ell, que tenia uns dibuixos molt bonichs y escayents; pero no eran esgarrapats a la fusta, sino d' una cosa blanquinoseta que hi anava molt bé...

—Ja sé qué vol dir... Ara tot alló ha passat de moda... la gent del dia té altres gustos...

—Sí, ja té rahó... la gent d' avuy está per las fantasías... Bonich y buyt de dins... Vel'hi aquí lo que vol la gent d' ara...

—Resultat, ¿'ls agrada ó no aquesta caleixera? Miri quins calaixos més grans... S' hi pot desar la roba de tres families...

—Veyám, ¿ja tancan bé 'ls panys? No m' agradan panys de nyigui nyogui...

—Sí, senyora: son fets expressos; pròbils, si es servida.

—¡Ah, ah!... ¿Qué més falta ara? Aquest mirall deu anar ab la caleixera... ¿eh?

—Cabal.

—Per xó. Aném, donchs, per las cadiras. Sis pèl menjador y sis per la sala... ¿veritat, noys? Vaja, diguéu alguna cosa. Sembla que la que 's casa sigui jo, y no vosaltres.

—Las de la sala las hi posarém negras... aquestas, verbí gracia... ¿No troba que van bé ab la caleixera?

—Sí... ¿y pèl menjador?

—Prénguilas de Viena: son fortas, lleugeras y baratas.

—Escolti, ara que parlém d' aixó: un dupte que sempre hi tingut. Lo qui fa las cadiras aquestas, ¿qu' es lo mateix que fa 'l pá?

—¿Quin pá?

—L' pá de Viena...

—¡Je! No, senyora: aixó es lo nom del poble d' ahont las envían.

—¡Ah! Ja comprench la cosa. Es alló que diuen: lo qui no ho sab es com aquell que no ho veu.

—Bueno, ¿qué més los falta ara?

—Home... res més...

—¿Res més? ¿Y 'l tocador? ¿la tauleta de nit?

—¡Psé! ¿Qué vol que 'n fassin de la tauleta de nit? A la nit se dorm, y per dormir no 's necessita cap taula...

—Com a vosté li sembli...

—Sí, sí; per un matrimoni com ells, ja n' hi ha prou. Aném a la part més crítica, ara. Preus de tot aixó.

—Ja veurá; contém.

(Després de regatejar, anársen, tornar y quedar entesos:)

—Bueno: no 'n parlém más. Conformes en tot y per tot. Demá ho envia allí ahont marca l' apuntació aquesta, y desseguida 'ls quartos. Vosté ja té paga y senyal.

—Sí, senyora: quedí tranquila...

—Pásiho bé, donchs: Aném, noys... ¡Ah!... ¡quina basseta més mona!... Veyám.

—¡Je, je! ¿Qué vol comprarla potser?

—¿Qué diu?... ¡Riguissen!... Ja veurá, si aquests no gansejan, com lo dia menos impensat vinch a buscarli... ¡Guardímela! ¿eh?

A. MARCH.

A LA MEVA ESTANQUERETA

Quan jo ho dich que 'm fa l' ullet,
vosté busca conquistarme,
¡y quin garbo al despatxarme!
¡quin salero al fé 'l paquet!

Encare no 'm veu ja riu,
no sé qué tinch que fa riure;
no rigui; no 'm deixa viure
un somris tan expresiu.

Des' que compro al seu estanch
que fumo al doble, li juro;
avants, per tot dia un puro,
ara dotze, li soch franch.

—¿Qué ho fa? 'm pregunta, es senzill;
perque 'm fa mes bona cara,
perque 'm fia (ara per ara)
y 'm despatxa ab molt mes brill.

Aixís que 'ls dinés li dono,
d' un paner que té amagat,
treu la breva y acabat,
un moment que li enrahono,
sempre 'm vé a parlar d' amor
y ab piropos y rialletas,
me 'l encen... a miradetas
de las que inflaman lo cor.

Un cop lo cigarro encés,
encare qu' aixó m' halaga,
quan es a meytat... s' apaga
y ja no vol tirar mes.

Ab aixó, mudant de rahóns,
fassi 'l favor d' escoltarme...
No passi 'l temps en pescarme
y donguim los puros bons.

MAYET

¡AVANT SEMPRE!

«Bien habrá visto el lector
«en hostería ó convento
«un artificioso invento

«para andar el asador.
«Rueda de madera es
«con escalones, y un perro
«metido en aquel encierro
«de da vueltas con los pies...»

¿Se'n recordan d' aquesta historieta que recitavam en la infància? També me n' hi recordat jo al saber la nova empena que ha rebut la locomoció.

¡Y diuen que'l món no progressa!

Sembla qu'era ahir. Un dia, quan ningú hi pensava y tots ens estavem ben tranquils ocupantnos de las nostras cosas, apareix de repent un aparato locomóvil, á caball del qual un home podia corre per aquests carrers lo mateix que un mal esperit.

Era'l velocípedo; un trasto de tres rodas, combinadas ab varios fil-ferros y cadenas.

—¡Ah!—dèyam nosaltres, badant un pam de boca, contemplant la vertiginosa marxa del maravellós fòtil:—¡veyeu quinas se'n pensan los homes! ¡arribar á construir un caball de ferro que no menja, ni tira cossas, ni mossega!... ¡Ja no's pot anar mes enllà!...—

¿Nó?

Al cap de poch temps ens sorprengué l'aparició del velocípedo de dugas rodas. Los mecánichs economistas n'havien estalviat una. 'L tricielo s'havia convertit en bicicleta.

¡Era'l colmo! ¡la realisació d'un somni! ¡la demostració práctica d'un absurdo!

—¿Es possible—exclamavam—que una persona puga anar á caball d'un trasto aixís? ¿Cóm pot ser que no caygui?—

Lo cert es que 'ls ciclistas no queyan. Y no solament no queyan, sino que l'aparato s'anava perfeccionant de tal modo, que prompte'l velocípedo de dugas rodas ho invadí tot, amenassant seriament lo porvenir dels burros y 'ls privilegis de la rassa caballar.

Los carrers anavan plens de bicicletas, se formavan societats de velocipedistas, s'obrian velódromos... fins la mateixa locomotora tremolava, gelosa de la rapidés que'l bicicle lograva alcansar.

Y 'ls mortals senzills é ignoscents, després de senyarnos, entonant alabansas als progressos del sigle, deyam ab complerta convicció:

—Vaja, ara sí que hem arribat al cim del ideal; lo velocípedo de dugas rodas es l'última paraula de la inventiva humana. Perque... ¡já no ser que s'atrevisin á ferne de una sola roda...!

Pues aixó ha succehit; aixó que creyám tan absurdo é irrealizable.

Un mecánich acaba de construir un *uniciclo*, un velocípedo de una sola roda, pel istil d'aquell

«... artificioso invento

«para andar al asador...»

ó d' aquestas gabias cilíndricas que un esquirol fa rodolar ab las potetas.

Diu qu' es una cosa tan cómoda com senzilla. L'home's fica en lo centro del aparato, com una aranya en mitj de la trenyina, dóna un petit impuls ab los peus y ja te me'l tenen rodant com una botxa, furient com una bala de canó, sense sufrir resalts y sense perill de que las cadenas se li trenquin, porque á la quenta no n'hi ha.

¿Qui'ns havia de dir, llavors que van comensar á circular los triciclos, que ab lo temps veuriam velocípedos d'una sola roda?

Ara no mes falta que 'ls mecánichs donin l'últim pas, y acabin per suprimir l'única roda que queda.

Jo espero que al fi succehirá.

Ja que, segons diuen, lo món no pot anar ni ab

rodas, bó seria que 'ls velocípedos ens demostrassin que sense rodas se va millor.

MATÍAS BONAPÉ.

LLIBRES

SISTEMA CODINA.—Hem rebut lo primer quadern de un álbúm de dibuixos pera brodar, verdaderament curiós. Lo componen algunas mostrars executadas per las alumnas del Sr. Codina, vehi de Manresa, inventor de un nou sistema per aprendre ab molt pocas lliçons l'art de trassar primorosos dibuixos de aplicació al brodat. Tot consisteix en trassar á pols diverses figuras geométricas, pera després combinarlas y ferlas servir de pauta als dibuixos que desitjan trassarse.

Sense'l llapis á la ma es difícil fer entendre aquest sistema; pero examinant l'álbúm se compren desseguida, sense necessitat de grans explicacions.

Las planas executadas, després de molt pocas lliçons, per las citadas alumnas del Sr. Codina, acreditan las grans ventajas de aquest procediment que té una aplicació directa als traballs de brodat, en los quals senyoras y senyoretas exercitan la seva habilitat y'l seu primor.

GALERIA DE CATALANES ILUSTRES.—Cuaderno 11. —Conté aquest quadern un estudi-biogràfic de D. Bonaventura Carlos Aribau, notablement escrit per D. Joseph Coroleu, y va acompanyat de un retrato heliogràfic del mateix personatge, reproduhit del retrato al oli que pera la *Galeria municipal* pintá D. Ramón Martí y Alsina.

RATA SABIA.

LA GATA-MOIXA

(CANSÓ.)

La manyaga Gata-moixa
may crida, ni fa ramor;
més quan pot tréure las unglas

REFLEXIONS D' UN TABERNER

—¿Diu que'l vi que solém vendre és perjudicial?... ¡Ay ay!
Jo no'n béch pas d'altre... y, vaja,
per ara no m'hi mort may.

esgarrapa de traidor.

Instruïda y educada
n' ha sigut en un convent,
pero la sap molt més llarga
que un músich de regiment.
Y sa mare sol dir: ¡Oh!
¡ma filla n' es una santa
de debó!

Ella diu que 's vol fer monja,
més no diu quan se 'n farà
y apesar que dels vint passa
a doctrina encare vâ.

Per 'xó moltes, sens recel,
diuhen qu' ella n' es un angel
dels del cel.

Diu que 'ls homes no li agradan
y fins diu que li fan por;
pro a l' iglesia molt s' arrima
ab lo dítxos confessor
quan, com dos enamorats,
los dos s' estant a la gabia
dels pecats.

Fent veure que va a doctrina
alguns cops sol visitar
uns certs llochs que la decencia
no permet anomenar.
Y aixó qu' ella diu: —¡L' honor
guardo jo com una joya
de valor!

Fins un diumenje a la tarde
un molt aixorit minyó
va véure a la Gata-moixa,
fent braset ab un senyó.
Y aixó qu' ella diu: —¡Carat,
lo que 's jo si qu' estich neta
de pecat!

També 's diu a cau d' aurella,
d' una manera formal,
que, per més que bé se 'l lliga,
se li aixeca 'l devantal.

Y molts diuhen somrihent,
que aixó no es pas xerramenta
de la gent.

La manyaga Gata-moixa
may crida, ni fa ramor;
més quan pot tréure las unglas
esgarrapa de traidor.

FRANCISCO LLENAS.

DE BAIX A DALT

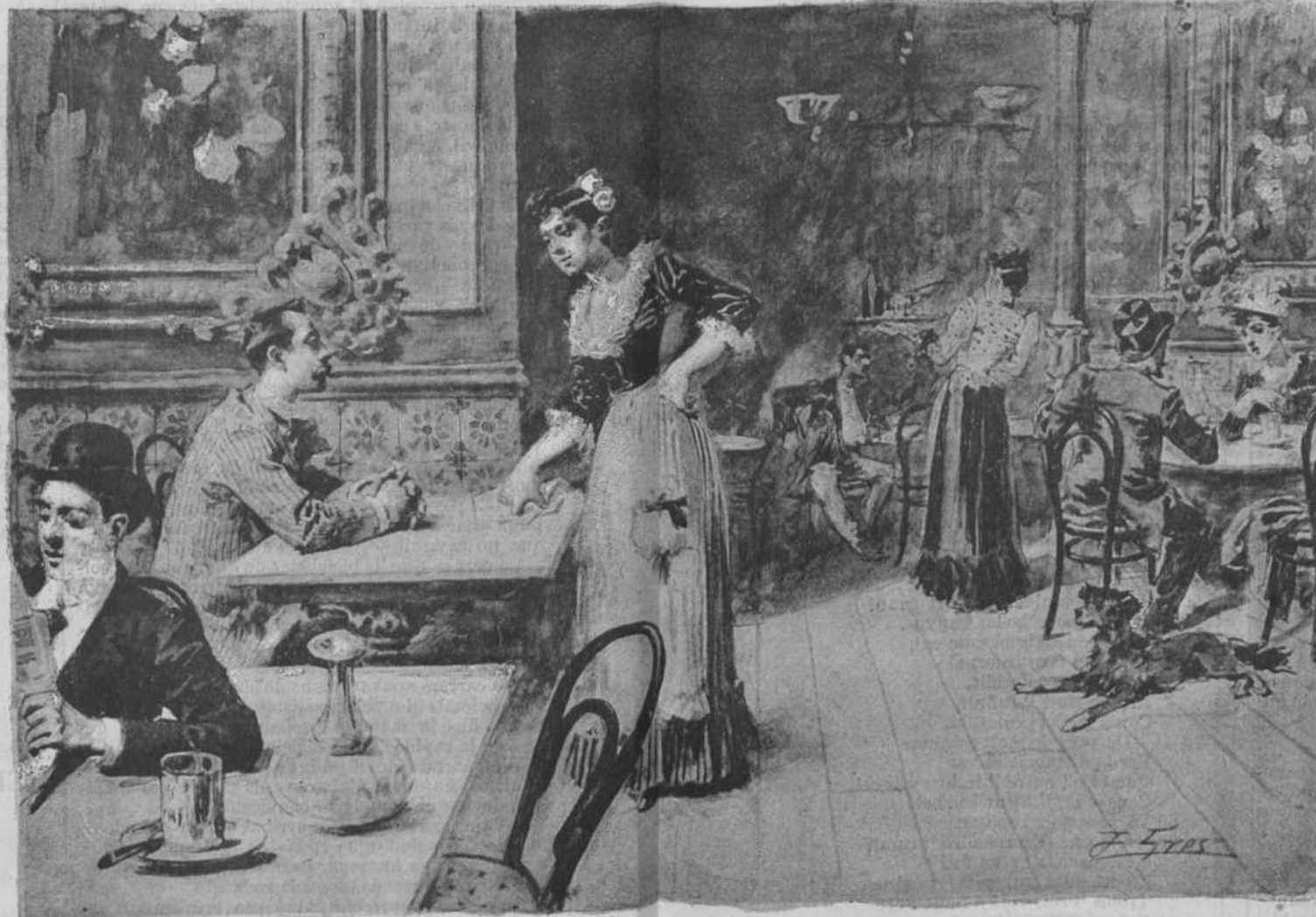
La Rita es una xicota
que a mi 'm te lo cor robat:
xicota que viu a sota
d' un quart pis que tinch llogat.

Vaig agafarhi franquesa
de correguda, d' un salt;
la cosa prompte es entesa...
fent que pujés ella a dalt.

Es dir, fent... ella vá ferho,
ó millor dit l' ocasió:
y per no quedá' embustero
no va ser ella ni jó.

HORXATERIA MADRILENYA

(DIBUIX DE J. GROS.)

—¿Qué li portaré, senyoret?... ¿Vol un refresc?
—Si; tens rahó. 'M sembla que lo que més me convé en aquest moment, es... refrescarme.

La roba, mala negada,
va ser la que ho va arreglá,
la roba de la bugada,
y 'l terrat qu' es al replá.

En tant ella l' apuntava,
jo l' hi anava fent l' amor,
y sentia que 'm clavava
las agullas a n' el cor.

Y ara 'estiri aquesta pessa,
y ara ajudim a plegar,
cuyti, corri que duch pressa...
(pressa per torná' a pujar.)

Y sent coneixensa vella
los puch jurar si es precis,

que may hi estat al pis d' ella
ni ella ha estat may al meu pis.

¡Ay del dia que m' atura
del pis d' ella a n' el replá!
ja soch dintre si m' apura,
y un cop dins ¿quí me 'n treurá?

Un cop dins, porta tancada
y no 'm salva 'l Fill de Déu!
allavoras la bugada
prou l' haurém de fé' al pis meu.

L' HEREU D' HORTA

TEATROS

PRINCIPAL

Tancat.
La combinació per donar una serie de funcions de ópera, desfeta gons sembla.

Ara existeix lo projecte de presentar pantomimas inglesas, fins y a tant que s' encarregui d' entretenir als parroquians de la casa 'l tenor Berges ab la seva companyia de sarsuela.

Com a funció escadussera citarem lo concert que organísat per la premsa de Barcelona y America, a benefici dels inundats de aquesta última capital, se doná la nit del dimars. Lo teatro estava notablement concorregut, donant lo nostre públich una proba mes del afany ab que correspon sempre a tota idea filantrópica.

Lo concert resultá variadíssim y tots los artistas qu' en ell prengueren part alcansaren merescuts aplausos.

LICEO

Ha terminat la temporada lirica de hivern, ab una serie de beneficis que comensaren dijous y terminaren diumenje.

Los artistas mes notables, los mes minats del públich, han tingut lo seu corresponent benefici: la Bulcióff lo dijous ab la *Carmen*; l' Ughetto 'l divendres ab *Tannhäuser*; en Garulli 'l dissapte ab tres actes de la *Carmen*, la sinfonia del *Tannhäuser* y dugas pessos, y 'n Lucignani 'l diumenje ab tres actes de la *Lucrezia*, la consabuda sinfonia de *Tannhäuser* y una pessa.

Fins lo dilluns los abonats siguen obsequiats per la empresa ab una funció de despedida, en la qual s' executaren tres actes de *Lohengrin* y l' acte quart de *L' Africana*.

De manera que al final de la temporada y en la forma de beneficis, s' ha fet una especie de resum de las obras que millor éxit han obtingut durant lo curs de la mateixa.

En l'actualitat s' está preparant activament la temporada de Carnaval y Quaresma, per la qual ja s' ha obert l' abono.

Se presentarán balls de gran espectacle, montats ab tot l' aparato y en los quals hi pendrá part un personal numeros y escullit.

Preparin los gemelos.

CIRCO

Lo desventurat teatro ha convertit lo seu saló de descans en un patinador.

Era aquest lo seu fatal destí.

Y fins ara han patinat en aquell local totas las empresas que han intentat realzarlo. Mes ó menos totas ellas han relliscat... y se 'n han anat de bigotis.

ROMEA

Ateos y creyents es l' última producció que ha escrit don Ramón Bordas, aplaudit autor de *La flor*

de la Montanya, La pagesa d' Ibi i altres aplaudides produccions del Teatre Català.

En lo seu últim drama l' senyor Bordas ha presentat un conflicte religiós. Un ateo que voldria creure y no pot, enamorat de la neboda del abat de un monastir, cristiana y devota. Al costat de aquestes dos figures s' hi destaca una representació del fanatisme ateo personificat per un amic del enamorat sarcàstich, volterrià, y una representació del fanatisme catòlich, personificat per un germà de la núvia, ferestech cassador de alimanyas. L' abat representa l' bon sentit il·lustrat, y un pobre vell lo bon sentit rudo y senzill.

Ab aquests elements se combina l' acció, senzilla a tot serho, la qual transcorre a través de un sens fi de controvèrsies de caràcter filosòfic, que ben mirat no diuen res de nou. Los arguments aludits tant pels creyents com pels ateos, no son al cap de vall sino 'ls tòpics qu' en tals discussions solen usar-se, y que tothom està ja cansat de sentirlos.

L' obra, per consegüent, se faria pesada, si l' senyor Bordas no hagués tingut lo talent de ferla curta, y de rematar cada un dels tres actes que conté ab efectes mes o menos ben preparats; pero efectes al fi qu' enganxan al públic de las gale- rias.

Lo del primer acte, negantse l' ateo a ajonollarse mentres la comunitat resa l' Ave Maria; lo del acte segon, intentant lo fanàtic religiós matar al núvi de la seva germana per ser ateo; lo del acte tercer, morint l' ateo en lo moment de la seva conversió, traïdorament assassinat pel volterrià, y morint aquest quan intenta justificar-se del crim que acaba de cometre, ferit pel llamp del Cel, tota vegada que ha dit:—Aixís un llamp me parteixi si no dich veritat! Y l' llamp lo parteix.

En aquests tres efectes està basat, si aixís pot dir-se, l' èxit que l' públic de Romea va dispensar al drama del senyor Bordas, qui va ser cridat a las taulas, al final de cada un dels actes, y compa- regué acompanyat dels actors, que s' esmeraren en lo desempenyo de sos respectius papers.

TÍVOLI

La companyia infantil ha terminat los seus com- promisos, havent representat entre altres produc- cions, la popular sarsuela: *Los sobrinos del capitán Grant*. Una nena de quatre anys va ballar la *Zamacueca*. Res: una monstruositat.

Demà, dissapte, s' reanuda la temporada, posant- se en escena: *El país de la olla*, sarsuela inagotable del senyor Coll y Britapaja, que va a convertir-se tots los anys en una especie de revista de actua- litat.

Es inútil dir, per consegüent, que ara figuraran en ella 'ls successos mes culminants ocorreguts du- rant l' any que acaba de transcorre.

NOVEDATS

L' únic estreno de la semana ha sigut lo monò- lech del Sr. Russinyol, *Lo bon cassador*.

Los lectors del *Almanach de la Esquilla de la Torratxa* coneixen ja aquesta obra, per havernos favoregut lo seu autor ab las primicias d' ella. Està plena de xistes y de bonas ocurrencias, y l' efec- te que produheixen resalta mes veyentla repre- sentada, sobre tot quan qui s' ha encarregat de la seva interpretació es un actor de tan bona sombra com lo Sr. Goula.

Lo dilluns tindrà lloch lo seu benefici, posant- se en escena l' aplaudit drama *Lo promés*, y dugos co- medias en un acte, en las quals pren part lo bene- ficiat.

No cal dir que li desitjém molts aplausos y bo- na entrada.

CATALUNYA.

El mirlo blanco es una especie de quento lirich- cómic-fantàstich en un acte y cinch quadros, ori- ginal per lo que respecta a la lletra dels Srs. Na- varro y Campano, y de Valverde (fill) per lo que atany a la música.

Es difícil relatar l' argument, perque apenas n' hi ha, y l' poch que s' percibeix resulta débil é in- fantil.

Un terceto de astròlechs y alguna altra pessa al- cansaren aplausos: lo decorat, especialment l' apo- teosis final, produheix bon efecte.

Nota final: la producció està bastant ben versifi- cada.

CIRCO ECUESTRE

Visconti es una notabilitat com a cantant, com a executant y com a gimnasta.

Lo públic cada nit l' aplaudeix, y es verda- rament digne de ser vist.

N. N. N.

LO DIMONI AL CEL

Contan que 'l diable Luzbel
Tingué ganas d' entrà al cel
Y, com vos vaig a explicar,
Un dia pogué lograr
Que 's cumplís lo seu anhel.

Ab los seus enginys y manyas
Tapà sas formas extranyas
Vestintse com aquí ho fan;
Pro 's descuidà, per sort gran,
D' amagar-se be las banyas.

Un cop estigué com cal,
Surtí del forn infernal
Y marxà tot decidit,
Atravessant l' infinit,
Cap a la Cort celestial.

Després de molt caminar
Per la distancia salvar
Que hi ha entre l' infern y 'l cel,
Cansat ja, l' astut Luzbel,
Va posarse a reposar.

Y tornà a emprendre 'l camí;
Més, per últim, va finí
La celestial carretera,

Trobà 'l cel, vejà a Sant Pere
Y fingint li parlà així:

—Deu vos guart de pendre mal
Perque veig qu' esteu molt alt
Y podeu caure molt be.

—¡Home! mil gracias.

—De ró.

—Anem a lo principal.

—Jo 'm dich Jaume Carcassona
Vareig neixe a Barcelona,
Y un cop ja cansat de viure
Vaig morir, quedantne lliure
De dotze fills y la dona.

May he comés cap maldat,
Ni cap crim, ni cap pecat
Se pot tirà 'l meu damunt;
Ja us dich jo que en aquest punt
He estat l' home mes honrat.

—Be, ¿y qué volem?

—Podé entrar

Aquí dins, per disfrutar
De la benaventuransa;
¡Me 'n aniré ab gran recansa

UN GALAN DE XEIXANTA ANYS

—Vingui, segui: aquí en mitj d' ellas!
 —La vritat; no sé qué fé...
 un escardot entre rosas,
 trobo que no hi está bé.

Si 'l cel no puch alcansar!

—No son datos suficientes;
 Heu de mostrá ab documents
 Lo que acaben d' explicar
 Per podé à la gloria entrar;
 Doneu probas convincents.

—Sempre he sigut desgraciad

Hasta en lo de ser casat,
 Puig per calmar lo meu mal
 ¡Oh desgracia! ¡oh sort fatal!
 ¡Fins la dona m' ha enganyat!

Al senti aixó 'l barbut sant,

Que se l' estava escoltant

Ab moltíssima atenció,

Se va girar en rodó

Lo mira bé, y contemplant

Las banyas, digné:—¡Passeu!

Veig qu' es vritat lo que 'm diheu

¡Quant deveu haver patit!

¡Pobre home! Entreu desseguit

Que 'l cel ben be 'l mereixeu.

F. P. (MATA-MORTS.)

de ser arcalde, y treballa com un desesperat per
 apoderarse de l' arcaaldía.

Y com

lo que no té d' estatura

li sobra de travessura;

resulta que hi ha qui tem, hi ha qui rezela, hi ha
 qui desitja, y hi ha també qui riu.

Un dels que mes riuen, deya aquest dia:

—¿En Tort y Martorell, arcalde? Aixó sí que no
 pot ser: y no pot ser perque no té talla.

Un que 'l sentia, li va observar:

—Ay, ay, ¿qué 's figura vosté que 'ls arcaldes se
 medeixen á metros?

—No 's medeixen á metros—va respondre—pero
 's medeixen á varas, y en aquest cas particular la
 vara de l' arcalde de Barcelona es mes alta que 'l
 Sr. Tort y Martorell.

Quan se va tractar d' executar la sentencia de
 mort imposada á n' en Mompart, se buscavan terren-
 nos per alsar lo cadafalch, y no va trobarse ningú
 que s' oferís á deixarlos á la justícia per que sortís
 de compromís.

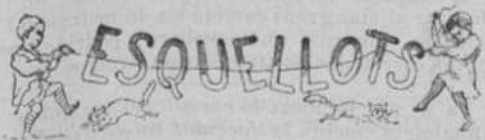
¿No diuen que la pena de mort conta tants par-
 tidaris entre la gent que tenen per perdre?

A no ser lo pati dels corders, immediat á la presó,
 difícilment hauria pogut realisar-se la maniobra.

S' hauria hagut de suspendre l' espectacle per
 falta de teatro.

En Vico s' ha separat de 'n Mario.

Tots dos en bona pau y armonia havian comen-

A la Casa gran hi ha bastant tràngul.
 En Tort y Martorell s' ha ficat al cap qu' ell ha

sat la temporada en lo *Teatro de la Comedia* de Madrid; y en bona pau y armonia s' han separat avants de que la temporada terminés.

No hi ha hagut renyina. Lo que si hi ha hagut, incompatibilitat de temperament artístich. En Mario es un actor que segueix sempre la mateixa pauta: en Vico al revés, necessita excitar-se, y si no l'escalfan aplaudint-lo continuament, primer se glaça y després se degela y 's líquida.

Aquest matrimoni artístich no podia durar.

En cambi 'ls periòdichs de Madrid senyalan lo debut de un nou actor molt especial que acaba d'estrenarse ab lo protagonista de *D. Alvaro ó la fuerza del sino*. Se tracta de un noble enter y verader, que figura en la *Guia oficial* ab lo títol de *Comte de Fontanar*.

Aquest Comte, havent suferit contrarietats de fortuna, després de treure 'ls seus comptes, ha decidit dedicarse á la escena.

¡Qui havia de pressentir á primers de sigle que 'ls nobles se convertirien en cómichs, avants de que 'l sigle terminés!...

Y no obstant es una manera honrosa de guanyar-se la vida y fins un medi eficaç per ascendir en la carrera. Calculis sino que pot molt ben donarse 'l cas de que 'l Comte de Fontanar arribi á representar papers de rey.

Al desferse la capella que va servir pel reo Mompart, va despendres la barreta de ferro que aguantava un dels cortinatges, cayent sobre 'l cap de un empleat de la presó, ab motiu de lo qual sufri una ferida bastant grave.

Aquí sí que podem dir:

—¿No veuen? Lo mateix pecat.

Llegeixo:

«Es probable que dintre de pochos días quedí instalada en los baixos de la Casa de la Ciutat lo primer de la série de aparatos que pera 'l suministro de aygua bullenta té en projecte establir l'Ajuntament.»

Si algun día torna á establir-se á la Casa gran, la costúm de menjarhi, gosará 'l fondista de una gran ventatje.

De la ventatje de poder escaldar los pollastres. De calent en calent se pelan millor.

En lo número que publicará demà *La Campana de Gracia*, hi figuran alguns notables grabats relatius al reo Mompart, presos del natral y rigurosament autèntichs.

Aventuras de un administrador de correus:

En poch temps se li ha obligat á emprendre 'ls següents viatjes, per causa de traslado:

De Vigo á Barcelona: es á dir de Ponent á Llevant de la Península.

De Barcelona á Pontevedra: ó com si diguessim: viceversa: de Llevant á Ponent.

De Pontevedra á Córdoba: ó siga: de Nort á Mitj-dia.

De Córdoba á Lugo: un' altre vice-versa: del Mitj-dia al Nort.

Ja semblava que no tenia més terreny per seguir y van enviarlo de Lugo á Tuy.

—A lo menos—deya 'l desventurat—aquest últim viatge es ben curt.

No havia acabat encare de dir aixó, quan tot de sopte li arriba l'ordre de trasladarse á las islas Canarias.

De manera que aquest pobre administrador de

Correus, ha corregut més que una carta extraviada... Y ab tant viatjar ha tingut la fortuna de no trobar-se ni en cap xoch ni ab cap descarrilament. ¡Home de sort en mitj de tot!...

Un actor que muda d'ofici:

Lo tenor cómic Sr. Sanchez Mula se deixa creixer la cueta, resolt á dedicarse al art del toreig.

Dintre de poch comensará á estoquejar novillos á la Plassa de Sevilla.

¡L'espasa Sanchez Mula!...

¡Y jo que 'm figurava que als toros no més los hi donavan caballs!...

L'Emperador de Alemania ha tingut lo capritxo de imposar als oficials del seu exercit la obligació de apendra á ballá 'l waltz.

Aquest pensament va venirli de repent, en un ball celebrat á Postdam, al veure que 'ls fills de Marte feyan un paper molt trist ab las senyoras, estant colocats á distancia d'ellas y sense atrevir-se á treure 'n cap, per no saber de ballar.

De manera que 'l Emperador de Alemania no ha fet més que aplicar á la oficialitat del seu exercit aquell adagi de la terra que diu:

—«Som al ball y hem de ballar».

D. Frederick Soler ha escrit un poema titulat: *Jesús ó la Divina Tragedia*.

Llegit en los salons del *Centre Catalá*, va mereixer los aplausos del auditori.

Pero no es de aixó de lo que 's tracta en aquests moments.

Segons diu algun periòdich, la empresa del *Teatro Romea* ha pregat al Sr. Soler que reduheixi la seva producció á una producció representable pera poderla posar en escena durant la present temporada cómica.

Y com l'ànima de la empresa de Romea es lo mateix Sr. Soler, resulta de aixó, que 'l Sr. Soler empresari, ha pregat al Sr. Soler poeta, que acomodi la seva obra á las condicions materials de la escena de aquell teatro.

—Pensament extraordinari

que 'm té l'ànima inquieta:

aixó ho faig com á poeta;

aixó ho faig com á empresari.»

Castell dels tres dragons, pur.

Los vehins de Arenys están cremats ab la empresa del Ferrocarril de Fransa, la qual sense atendre las necessitats de aquella vila, en la que hi ha gran número de pescadors, está tirant á la platja grans carretadas de pedra, ab la intenció de salvar la línea férrea.

Los vehins de aquella vila tenen rahó. La supressió de la platja implica la ruina de la industria de la pesca.

Me sembla que s'hauria de buscar una solució que salvés tots los interessos.

Per aquest cas, m'atreveixo á indicarne una que á Arenys de Mar seria molt ben rebuda.

Es la següent:

L'empresa del Ferrocarril de Fransa, en lloch de tirar al mar grans carretadas de pedras ab l'intent de construir una escollera, podria tirarhi grans carretadas de atmetllas de Arenys.

Ja s'ha publicat lo cartell del certámen que anualment celebra la *Juventut católica de Barcelona*, en commemoració del gloriós y cavaller senyor *Sant Jordi*, patró de Catalunya.

Es un document curiós per més de un concepte.

Ofereix en primer lloch lo premi de honor y cortesia «a qui millor canti lo sentiment d'amor, deguent apartarse los poetas de tot degenerat realisme y mantenirse en les més pures regións del esperit».

Lo qual confesso que m'ha partit pèl bell mtji del cos. Perque jo, aquí hont me veuenh pensava cantar lo gran amor del rey Carlets a les húngues, é cosa aytal no podré ferla, car essent cosa de amors de rey esdevindria per força massa realista.

E en quan a les pures regións de l'esperit tampoch poden covenirme, car só enemich declarat del esperit alemany.

Ofereix ademés lo cartell un reguitzell de premis punxaguts é dich punxaguts per esser oferts tots ells de bisbes que porten mitra.

Molt m'ha cridat l'atenció l'ortografia de aytal cartell.

En lloch de dir «per desgracia», diu *per desgracie* (ab e); en lloch de «monografia històrica», diu *monografia historique*. Es a dir la e, no contenta de ensenyorise dels plurals femenins, comensa a apoderarse fins dels singulars.

¿Ahont anirém a parar per aytal camí?

¿Ahont anirém a parar?... ¡A le porre!

Dias endarrera publicava 'l *Noticiero* un article titulat: *Antes del dengue*.—Un sermón médico, contenint algunas prescripcions respecte a la manera de combatre 'l.

Es a dir algunas... no més que una, la qual está formulada en los següents termes:

BUEN VINO Y MEJOR COGNAC DESPUÉS DE CADA COMIDA.

La medicina aquesta no es dolenta.

Y a més de no serho vé indicada desde 'ls temps antichs y recomenada eficazment per una locució catalana.

¿No diuhen los metjes que 'l *dengue* qui l'ocasiona es un microbi?

Donchs a Catalunya de beure se'n diu: *mató 'l cuch*.

Y digali cuch, digali microbi.

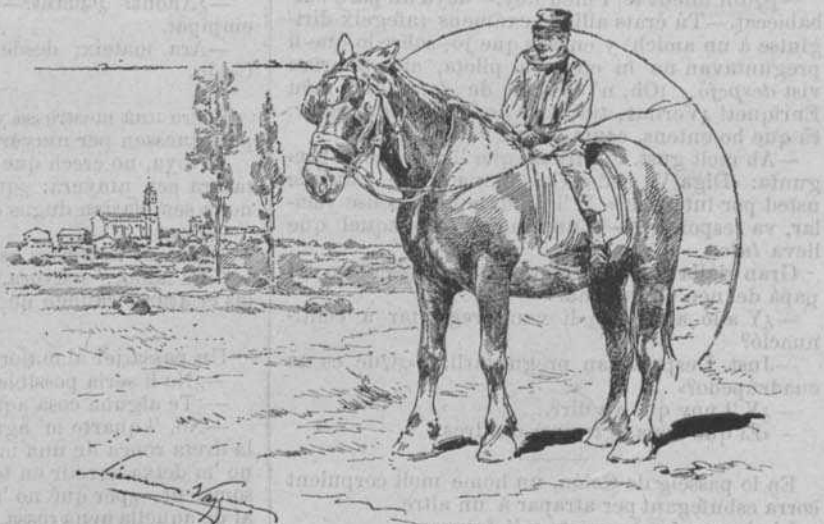
De manera que a Catalunya sobre aquest particular ens hém adelantat de molt temps a las prescripcions del metje del *Noticiero*.

La Ratazzi, de la qual van ocupar-se en certa forma alguns periódichs de París, impetrá la protecció del seu germà Mister Bonaparte Wyse, suplicantli demanés una reparació als autors de aquells insults dirigits a una senyora.

No's féu esperar Mr. Bonaparte, enviant sos padrins a Mr. Lapelletier, redactor del *Echo de París*.

Pero aquest ha tingut a bé escorre 'l bulto, ale-

CATALUNYA PINTORESCA

Prop de Cornellà.

gant que Mr. Bonaparte es massa vell per batre's ab un jove.

Casí m'atreveixo a dir que mes val aixís.

En efecte, Mr. Bonaparte Wyse tenia ja tot lo cabell blanch quan va venir a Barcelona a l'any 68 en companyia de Mistral y altres felibres de Provença, qualamistat literaria cultivava.

Figurinse avuy si será vell.

Per cert qu' en aquella ocasió va ocorre un fet altament cómic, que considero digne de consignarse.

Mr. Bonaparte Wyse, cultivador de la poesia provensal y autor de una composició escrita en nostre matern idioma, trabá amistat carinyosa ab la majoria dels poetas cataláns. La manera de afermar l' amistat consistia en lo cambi mústuo del retrato.

Un poeta jove, qual nom no citaré, li entregá 'l seu, respaldat ab una sentida dedicatoria.

Bonaparte Wyse, desitjós de correspondre al obsequi, se disposá a escriure en lo d' ell la corresponent dedicatoria en catalá; pero de sopte li faltá una paraula y preguntá en francés:

—Chaud: ¿comment s'appelle?

—¿Chaud?...—li van respondre: *calent*.

Y prossegui l' escrit, que quedá concebut en los següents termes:

«Al més calent dels poetas cataláns, Fulano de Tal: son amich y admirador: N. Bonaparte Wyse.

Eu un carrer de Madrit ha ocorregut la següent escena:

Una colecció de ratas agafan a un transeunt pèl seu compte, y després de alleugerir-lo de tot lo que portava a sobre, rellojete, anells, cartera y diners, van saludarlo ab molta cortesia, dihentli:

—Vaja, que tinga molt bona nit.

Lo robat anava a girar las espatillas, quan un dels ratas lo cridá de nou, dihentli:

—Fássins l' obsequi de aceptar aquest cigarro, y fumarlo a la nostra salut.

¿Veritat que no pot exigir-se més cortesia?

—¡Quin talent té 'l meu noy!—deya un pare embabiecat.—Tú érats allí als exámens (afegeix dirigitse a un amic) y encare que jo, sobre lo que li preguntavan no hi entench pilota, allà hauriau vist *despejo*.... ¡Oh, n' es molt de *despejat* lo meu Enriquet! ¿Veritat, tú? Pero home, fesme 'l favor; tú que ho entens, conta lo que va passar.

—Ab molt gust. Figuréuse que 'l professor li pregunta: «Diga V., señor Gratallana, ¿qué entiende usted por luterano?» Y 'l fill d' aquest, sense vacilar, va respondre:—«Luterano es todo aquel que lleva *tuto*.»

Gran rialla entre 'ls interlocutors. Assombro del papá del nen Gratallana.

—¿Y alló altre que li van preguntar á continuació?

—Just. Després van preguntar-li:—«¿Qué es un cuadrúpedo?»

—¿Y 'l noy qué va dir?....

—«El que lleva el traje á cuadros.

En lo passeig de Colón, un home molt corpulent corra esbufegant per atrapar á un altre.

L' observa un bromista y 'l detura:

—¡Hola!—li diu—¿qué no 'm coneix?

—¿Jo? No, senyor. Y bregant per desferse d' ell, de nou empen la carrera interrumpuda, quan l' altre logra detenir-lo novament.

FILLAS D' EVA

Fot. Nadar.—París.

—Una gateta... hasta allá, molt sandanguera y molt guapa: ja s' hi poden acostar, no tinguin por, no esgarropa.

—Y pensar—diu—que li vist á vosté aixís de petit. (Fent senyal de referirse á una criatura que apenas puja dos pams de terra.)

—¿Ahónt? ¿Quánt?—exclama l' altre ja del tot empipat.

—Ara mateix; desde dalt del monument de Colón.

Entre una mestressa y un regatxo que volia la prenguessen per ninyera:

—Noya, no crech que 'm convinga: té poca estatadura per ninyera: ¿qué no veu que vosté y la nena semblarian dugas criaturas?

—Pero....

—No, no 'n convé: es massa baixa.

—Es millor, senyora, molt millor. Aixís quan las criaturas cauen no 's fan tan mal.

Un passatger al majordom de un hotel:

—¿No li seria possible cambiarme de habitació?

—Té alguna cosa aquest quarto per ventura?

—No, 'l quarto m' agrada molt. Pero 'l vehí de la dreta ronca de una manera tan estrepitosa que no 'm deixa dormir en tota la nit. Home—afegeix somrient—¿per qué no 'm dóna un quarto immediat al de aquella nena rossa, que á la taula rodona seya davant meu? ¡Cuidado qu' es guapa!

—¿Vol que li digui una cosa? La nena rossa es la que ocupa 'l quarto immediat. La nena rossa es precisament la roncadora de qui vosté 's queixa.

Lo metje Riu torna de cassera. Un amic que 'l troba li pregunta:

—¿Qué tal, doctor? ¿Cóm ha anat aixó?

—Psé.... No hi matat més que tres pessas.

—¡Malo! Me sembla que si no s' hagués mogut de ciutat, n' hauria matat algunas més.

CANTARS

Si per agradá al promés cap promesa no descansa, després, se fum del marit y l' ànima que la aguanta.

Jo no't puch mirar la cara y 'l diré 'l perquè, Angeleta perquè hi dús tanta pintura, que hi veig sols una careta.

No 'm digas més que l' amor no l' haja jo conegut perquè estimo á dos ninetas... las *ninetas* dels meus ulls.

P. TALLADAS.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1.ª XARADA 1.ª—*Se-re-na-ta*.

2.ª ID. 2.ª—*Bo-que-ri-a*.

3.ª ENDAVINALLA.—*Paula*.

4.ª SINONIMIA.—*Nou*.

5.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Las curas del más*.

6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Cornelia*.

LÓPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu-Apartat, Número 2.

La novela idealista más leída en España

UN LIBRO FUNESTO. (Pequeñeces del P. Coloma).
DE PURA SANGRE.—Un tomo en octavo.
EL DECALOGO.—10 tomos a Ptas. 1'50.

OBRA DEL MISMO AUTOR

Por MARTINEZ-BARRIONUEVO. — Ptas. 3'50

OBRA DEL MISMO AUTOR

LA GENERALA.—Un tomo en octavo.
SEÑORES DE SALDIVAR.—Dos tomos en octavo.
JUANELA.—Un tomo en octavo.

Angel Muro. --ALMANAQUE DE LAS CONFERENCIAS CULINARIAS.--Pesetas 2'50

ARANCELES DE ADUANAS

PARA LA PENÍNSULA É ISLAS BALEARES

Que han de regir desde 1.º de Febrero próximo, anotados y comentados por la redacción de EL ECO DE LAS ADUANAS. — Precio: Ptas. 1'50

JOSÉ MATHEU

EL SANTO PATRONO

Un tomo en 8.º—Ptas. 3'50

EMILIA PARDO BAZÁN

LA PIEDRA ANGULAR

Un tomo en 8.º—Ptas. 3

MENUDENCIAS

Pel Pare A. MARCH

de la compañía de La Esquilla de la Torratxa
Ab dibuixos de Mossen Mancel Moliné

Preu 2 ralets.

PEQUEÑECES

Por el P. LUIS COLOMA

de la compañía de Jesús

Dos tomos en 8.º Ptas. 3—Encuadernados, Ptas. 5

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibrassas del Giro Mutuo, ó bé en sellos de franqueig, al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebra á volta de correu franca de port. No responem d'extravios, no remetent ademés 3 ralets pel certificat. Als corresponents de la casa se 'ls otorgan retaixas.

7.ª ROMBO.—

M
PAL
PERLA
MARTINA
LLIMA
ANA
A

8.ª GEROGLÍFICH.—Per' sindrias una sindriera.

XARADAS

A MON AMICH LO XARADISTA J. ASMARATS.

La *Prima-dos*, xicota molt corrida
ab un mosquit que 's diu *Primera-terça*
tingueren certa nit una conversa
d'alló mes divertida
dintre d'una escaleta
d'allà a la Riereta
davant de cançXeixanta,
molt fosca, bastant bruta y mes estreta
que us dich que va ser cosa molt xocanta
y de molta brometa,
per tots los que com jo, varen sentir-la
y que, Asmarats aymat, vaig a contar-la
perque no vull tenir-la

IGUALTAT DAVANT LA LLEY

—Vostè deu pesar sis lliuras,
jo duch nou quintars de greix,
y ab tot y tals diferències
tots hem pagat lo mateix!

mes temps en lo cervell en sense dir-la,
si acás vols escoltar-la
perque, ja 't dich, molt greu me sab guardar-la.

—Vols dir que tant m' estimes?—digué ella.

—T' eztimo finz al zel, cleu,—responia
l' eztimo... que 't dile... pel mi etz la eztlella
mez blillanta... mez bella...

l' *ilnoels-telcé* que 'm clema tot lo dia:

zenz tú jo no viulia

y cleu tendia dluzella

zi ab tú un dia renjiz, em matalia:

la vida que zelia

faltantme 'lz teuz petonz dolza punzella

faltantme 'ls teuz petonz com 'lz *tots* dolzoz

faltantme 'l teu padrlá *segon-telzera*?

¿pel tú aquetz dezemboizoz

falia així com faig nena pitela?

¿t' haulia jo comiat laz lliga-camaz

ab aquellz doz brillants? zi, zi, no diligaz

ab aquellz doz brillantz glozoz com figaz

jay! zi, zi tú m' inflamaz

'l foch de la pazio que 'l cold me clema

joh, zil ho dich zenze flema

zi jo no t' eztimez, cleu que t' ho julo

com quatle y zetze dialz fan tot nu dulo

no m' haulia gaztat ni una pezeta

y aquell anell tant *hú* que vaig complatle...

—Bè, bè, no has d' enfadarte

parlèm una estoneta

perque jo també 't vull, també t' estimo

y digas ¿qué farás si 't faig un mimo?

—Jo que fale m' haz dit? lo que dezitjiz

fale lo que t' agladi...

—Donchs mira, si acás vols que no m' enfadi

la cara ab *capellans* may mes m' esquitjis.

DOMINGO BARTRINA.

ANAGRAMA

Avuy he anat a la fàbrica

a mirarme la *total*

y 'l majordom m' ha fet beure

de aygua de *total* un vas.

PA-PERINA.

TRENCA CLOSCAS

D. ANA CLAVÉ
TÀRREGA

Formar ab aquestas llettras lo títul de un drama
castellà.

CINTET BARRERA.

TERS DE SILABAS

.....

Cambiar los pichs ab llettras, de modo que llegi
das vertical y horisontalment resultin tres noms
d' home en castellà.

SALDONI DE VALLCARCA.

CONVERSA

—Escolta, Toful.

—¿Qué vols, Perel?

—¿Sabs que avuy marxa en Vila?

—¿No vas dir tú mateix que marxaria dissapte?

—Oh, si; pero ¿no sabs avuy ahont vá?

—Ahont?

—Buscaho, qu' entre 'ls dos hò havèm dit.

DOS CÒMICHES TRONATS.

GEROGLÍFICH

NOYA

G u g u

T O T O

D I D I

P I T I

SOR ANA.